Skolinspektionen

Beslut

2011-05-06

Dnr 43-2009:3755

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Holmaskolan
i stadsdel Hyllie i Malmö kommun

Skolinspektionen

Beslut

Stadsdelsförvaltningen i Hyllie

Rektorn vid Holmaskolan

Tillsyn i Holmaskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–5

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Holmaskolan och Stadsdel Hyllie skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

En engagerad skolledning och engagerad personal har arbetat med de förbättringsområden och brister i skolan, som den förra tillsynsrapporten år 2005 (beslut 2006) visade. Där framgick att skolan bland annat behövde förbättra kunskapsuppföljningen i samtliga ämnen, förbättra samverkan med mottagande 6–9 skola, öka elevinflytandet och öka elevernas kännedom om målen. En särskilt utpekad brist var att studiehandledningen på modersmålet och elevens val saknades. Dock har skolans arbete inte resulterat i tillräckliga förbättringar avseende några av områdena.

Holmaskolans resultat, i väsentliga delar, är låga även om ansträngningar görs för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Nästan alla elever har ett annat modersmål än svenska. Många av eleverna är dock födda i Sverige, och har gått hela sin grundskoletid i Sverige. Det finns också en del elever som är nyanlända och inte har en nivå i det svenska språket som räcker till för att tillgodogöra sig alla delar i den undervisning de ges på skolan. Skolan arbetar därför, bland annat genom ett välförsett skolbibliotek, sedan flera år med en egen språkmodell, ”Holmatråden”. Arbetet har lett till bättre resultat på de läsutvecklingstest, LUS, skolan använder sig av, men resultaten i de nationella proven i årskurs 3 och 5 visar att skolan ytterligare måste öka ansträngningarna för att eleverna ska kunna nå målen. I detta sammanhang kan studiehandledning på modersmålet vara ett av flera verksamma redskap. Skolinspektionen kan dock konstatera att den, i den förra tillsynsrapporten konstaterade bristen på studiehandledning på modersmålet, kvarstår.

Det är också av stor vikt att skolan sammanställer resultaten i samtliga ämnen och använder detta som underlag för att analysera orsakerna till den låga måluppfyllelsen.

Holmaskolan arbetar ständigt med värdegrundsarbete. Trots det visar tillsynen att det i några fall brustit i förhållandet vuxen–elev.

Skolinspektionen har i tillsynen av Holmaskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever i grundskolan ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (för årskurs 3 i svenska/ svenska som andraspråk och matematik) (2 kap. 6 § grundskoleförordningen; Kursplaner; Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan).
- Skolans skriftliga omdömen uppfyller inte förordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att grundskolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag; Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling; Lpo 94 2.8 Rektors ansvar).
- Undervisningen utgår inte från och omfattar inte kursplanernas krav i samtliga ämnen (Lpo 94, Mål och riktlinjer; Kursplaner).

- Alla som arbetar på skolan arbetar inte för att relationerna mellan vuxna och elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende (1 kap. 2 § 1985 års skollag; Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag; Lpo 94, 2.1 Normer och värden; Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Studiehandledning på modersmål ges inte till alla elever i grundskolan som har behov av det (5 kap. 2-3 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2

Rektor och Stadsdel Hyllie har ansvar för att Holmaskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast 6 månader från den dag beslutet för Stadsdel Hyllie meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Stadsdel Hyllie snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna. Skolinspektionen kommer vid uppföljningen att begära in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Martin Eksath och undervisningsrådet Cecilia Rösténius.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Tommy Månsson
Undervisningsråd/Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 **Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**

Bilaga 2 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för Holmaskolan**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i stadsdel Hyllie våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i stadsdelen. Skolinspektionen besökte Holmaskolan den 31mars–1 april 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela stadsdelen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i stadsdelen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i stadsdelen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast 6 månader efter att stadsdelsbeslutet meddelades. Skolinspektionens tillsyn i Malmö kommun kommer slutligen att redovisas i ett kommunövergripande beslut som även avser den verksamhet som delegerats till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden. Beslutet riktas till Malmö kommun såsom huvudman och ytterst ansvarig för den delegerade verksamheten.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Hyllie stadsdel och Holmaskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Holmaskolan intervjuades skolledningen, lärare och elever. Även annan information om stadsdelen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Holmaskolan

Holmaskolan	Antal elever
Förskoleklass	35
Grundskola	159

Källa: Holmaskolans egna uppgifter 2011-04-19

Holmaskolan är en F–5 skola i stadsdel Hyllie i ett av Malmös ytterområden. Skolan vill vara en liten, trygg skola mitt i "byn". Eleverna fortsätter därefter till årkurs 6 på Kroksbäcksskolan. En nystartat särskild undervisningsgrupp för nyanlända elever, s.k. förberedelseklass, finns också på skolan.

Den pedagogiska inriktningen är språkutveckling i ett brett perspektiv. Skolan har en egen språkmodell, "Holmatråden" som betonar läsningens viktiga roll från förskola och genom hela skoltiden. Språkutveckling sker i alla ämnen, i alla samtal och möten. Lärandet ska utgå från ett helhetstänkande, tematiskt arbetssätt där de ingående ämnena integreras. Skolan har medvetet satsat på ett utvecklat skolbibliotek, ett centrum både för skola och för förskola och till stöd för läsutvecklingen. Lånefrekvensen är mycket hög.

Eleverna har inflytande i elevråd, arbetslagsråd och mentorsråd. Samarbetet med föräldrarna betonas genom föräldraråd och under året bjuds föräldrarna in till föräldracaféer. Innehållet i dessa planeras utifrån aktuella utvecklings områden och/eller föräldrars önskemål.

Tillsynsprotokoll för Holmaskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [ ] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning och betyg**
- [ ] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever i grundskolan ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (för årskurs 3 i svenska/ svenska som andraspråk och matematik).

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplaner

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Motivering:

I de nationella proven i svenska/svenska som andraspråk 2010 nådde 62 procent av eleverna i årskurs 3 målen. I matematik nådde endast 38 procent målen.

I de nationella proven för årskurs 5 nådde 2010 endast 52 procent målen i svenska/svenska som andraspråk, 62 procent i matematik och 69 procent i engelska. Resultaten från tidigare år visar också på svaga resultat.

Skolan har inte lämnat någon komplett redogörelse för elevernas resultat i samtliga ämnen. Därmed har skolan inte haft underlag för att analysera orsakerna till den låga måluppfyllelsen på skolnivå. Visserligen har skolan satsat på språkutvecklingen men trots det är måluppfyllelsen låg. Det är av stor vikt att skolan sammanställer resultaten i samtliga ämnen och använder resultaten som underlag för att analysera orsakerna till resultaten. Skolinspektionen saknar därför ett bedömningsunderlag för att kunna bedöma kunskapsresultaten som helhet. Se vidare bedömningsområde Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.

Att resultaten är låga, indikerar att skolan måste öka sina ansträngningar att hitta metoder som ökar elevernas möjligheter att nå en ökad måluppfyllelse. Det är exempelvis nödvändigt att lärarna ständigt omprövar undervisnings metoderna och att det särskilda stödet i form av studiehandledning på modersmålet ges till alla elever som har rätt till det.

Att kontinuerligt följa varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att kunna anpassa undervisningen efter varje elev och ge det stöd eleven kan tänkas behöva. I tillsynen konstaterar Skolinspektionen att de individuella utveck-

lingsplaner med skriftliga omdömen som inspektörerna tagit del av i huvudsak är av god kvalitet frånsett att naturorienterande och samhällsorienterande ämnen bedöms i block.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolans skriftliga omdömen uppfyller inte förordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Grundskoleförordningen anger att läraren vid utvecklingssamtalet ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Utformningen av de skriftliga omdömena bestämmer rektor om.

På Holmaskolan bedöms de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena i block i årskurs 4–5. Detta innebär att bedömningen inte blir tillräckligt tydlig i förhållande till kunskapsmålen för samtliga ämnen.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräcklig utsträckning ansvar för att grundskolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Holmaskolan kan, som ovan beskrivits, inte ge en tydlig bild av orsakerna till den låga måluppfyllelsen. Intervjuer med skolledning och lärare samt dokumentation visar att uppföljning på individnivå görs i alla ämnen av lärarna och individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen av god kvalitet skrivs i samtliga ämnen eleverna får undervisning i. Undantaget är samhällsorienterande och naturorienterande ämnen i årskurs 4–5 som bedöms i block. Elevernas läsutveckling följs noga i s k LUS (läsutvecklingsschema). Slutsatsen är att det på olika sätt skulle vara möjligt för rektorn att använda detta underlag för att mer systematiskt arbeta med att följa upp och analysera orsakerna till de låga och vikande resultaten.

Holmaskolan gör inte heller jämförelser av mentorsgruppers och årskursers resultat, följer resultaten över tid eller analyserar skillnader i flickors och pojkars resultat. Dessa uppföljningar och analyser kan också ge underlag för åtgärder som kan förbättra måluppfyllelsen. Skolinspektionen kommer vid uppföljningen att begära in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat i årskurs 3 och 5 för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen utgår inte från och omfattar inte kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, Mål och riktlinjer

Kursplaner

Motivering:

Intervjuer visar att eleverna inte ges tillräcklig undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap för att de ska ha möjlighet att nå kursplanens mål att uppnå i årskurs 5. Ämnet förekommer endast som en del av elevens val.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Alla på skolan arbetar inte för att relationerna mellan vuxna och elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Intervjuer med elever visar att de flesta elever trivs bra på skolan och känner sig trygga, men ibland kan det gå överstyr och elever kan uppträda kränkande mot varandra på rasterna. Vuxna på skolan är snabba med att ingripa och skolan har goda och beprövade rutiner för att angripa problemen. Kamratstödjare finns också. Trots detta lyckas skolan inte fullt ut att säkra att incidenter inte förekommer. Samtal med elever visar att det i relationen vuxen–elev vid några tillfällen förekommit att elever upplevt sig behandlade av någon lärare på ett sätt som strider mot skolans värdegrund. Vid återkoppling med rektor bekräftades detta och dessa enskilda händelser är föremål för åtgärder både på skolan enligt planen mot kränkningar och i stadsdelsförvaltningen. Rektorn försäkrade att även Skolinspektionens iakttagelser skyndsamt skulle lyftas till stadsdelsförvaltningen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Studiehandledning på modersmål ges inte till alla elever i grundskolan som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2-3 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Tillsynen visar att många elever i behov av studiehandledning också får det genom att det finns tillgång till modersmålslärare under stora delar av veckan. För de elever som går i förberedelseklass är också behovet tillgodosett, men när nämnda elever successivt slussas till sin ordinarie klass på skolan minskar studiehandledningen trots att elevernas behov fortfarande är stort.